

Садржај:

1. ТЕОРИЈСКИ ДЕО	1
2. ЛАБОРАТОРИЈСКА ВЕЖБА.....	1
- Задатак вежбе	1
- Теоријски пример:.....	2
- Опис вежбе	2
- Спецификација опреме и прибора:.....	2
- Шема везе:	2
3. РЕШЕЊЕ ТЕОРИЈСКОГ ПРИМЕРА.....	3
4. РЕЗУЛТАТИ МЕРЕЊА.....	4

Електродинамичко кочење мотора ЈС

1. ТЕОРИЈСКИ ДЕО

Електродинамичко кочење мотора јс се остварује тако што се индукт одвоји од напајања и на његове крајеве прикључи отпорност на којој се електрична енергија при кочењу претвара у топлотну и предаје околина.

Момент кочења који се развија при овој врсти кочења је мањи него код противструјног кочења, па и успорење машине траје нешто дуже. Пошто је напон индукта једнак нули, следи да се радна тачка креће по карактеристици која је дефинисана једначином:

$$n = -\frac{R_a + R_k}{k_e \cdot \psi} \cdot I_a$$

2. ЛАБОРАТОРИЈСКА ВЕЖБА

Задатак вежбе:

а) Повезати мотор једносмерне струје према шеми за електродинамичко кочење. Снимити карактеристике $n=f(I_a)$, $n=f(t)$, $I_a=f(t)$, $I_p=f(t)$, приликом убрзања и електродинамичког кочења. Добијене резултате упоредити са теоријским примером.

б) Упоредити времена заустављања код противструјног и електродинамичког кочења са временом заустављања приликом искључења мотора се напајања.

Теоријски пример:

Дат је мотор једносмерне струје са паралелном побудом називних података: $U_n=150$ V; $I_n=12$ A; $n_n=1540$ min⁻¹; $P_n=1,5$ kW;

Отпорност намотаја индукта $R_a=1$ Ω, отпорност намотаја побуде $R_p=258$ Ω, индуктивност побудног намотаја у линеарном делу карактеристике магнећења зависи од побудне струје и дата је изразом:

$$L = -0,04097 \cdot I_p + 0,1921$$

где је јединица индуктивности [H], а струје [A]. Мотор је прикључен на једносмеран извор напона $U=42$ V и оптерећен рактивним оптерећењем при чему је струја оптерећења $I=0,92$ A. Из овог стања мотор се кочи електродинамички и то са две додате отпорности $R_{k1}=25$ Ω и $R_{k2}=15$ Ω, при чему побудни флуks остаје константан. Израчунати у оба случаја: максималну струју кочења. Нацртати одговарајуће карактеристике. Занемарити губитке услед трења и вентилације. Занемарити губитке услед обртања.

Опис вежбе:

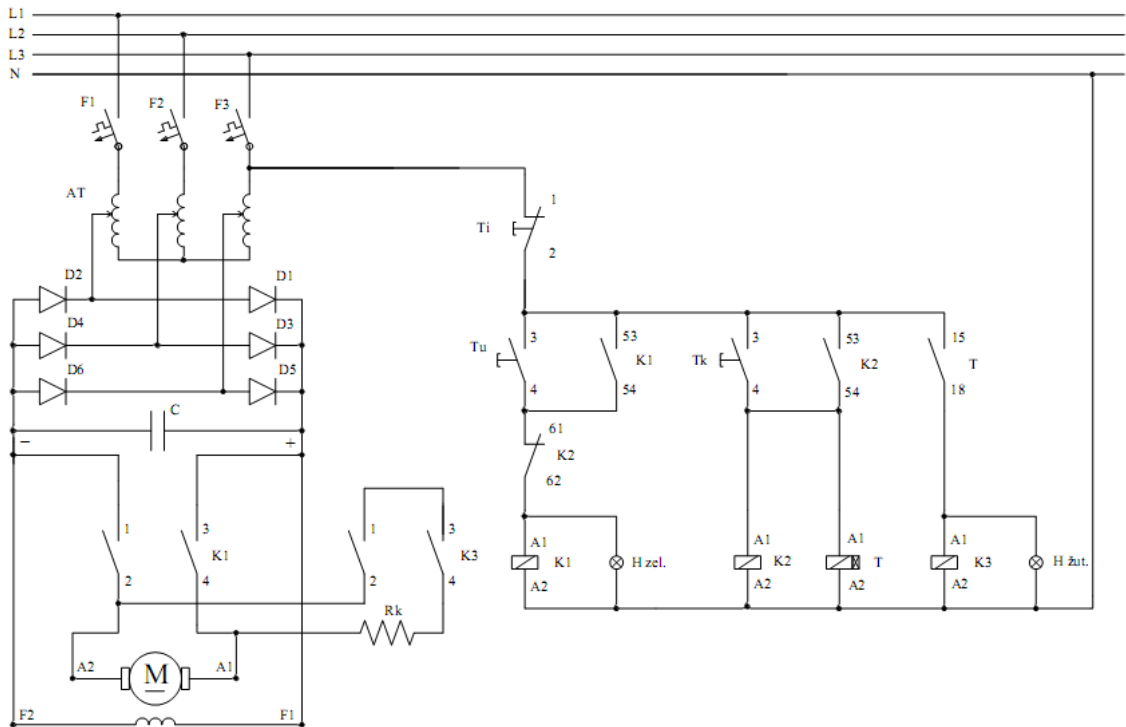
Мотор једносмерне струје повезан је на трофазну мрежу преко аутотрансформатора и диодног шестопулсног исправљача. Покретање и управљање мотором је остварено преко контакторске опреме која омогућава рад машине у моторном режиму и у режиму електродинамичког кочења. Снимање параметара мотора и формирање графика је идентично као у вежби под А.

Спецификација опреме и прибора:

Опрема коришћена у овој вежби је идентична као у вежби под А.

Шема везе:

Управљачка шема је идентична као у вежби под А.

Спојна шема електродинамичког кочења

3. РЕШЕЊЕ ТЕОРИЈСКОГ ПРИМЕРА

Индуктивност побудног намотаја се добија из израза:

$$L = -0,04097 \cdot I_p + 0,1921 = -0,04097 \cdot \frac{42}{258} + 0,1921 = 0,18543\text{H}$$

Вредност побудног флукса је консантна и износи:

$$\psi' = L \cdot I_p = L \cdot \frac{U}{R_p} = 0,18543 \cdot \frac{42}{258} = 0,03019 \frac{\text{V}}{\text{min}^{-1}}$$

Када је машина оптерећена има брзину обртања:

$$n = \frac{U}{\psi'} - \frac{R_a}{\psi'} \cdot I = \frac{42}{0,03019} - \frac{1}{0,03019} \cdot 0,92 = 1360,7 \text{min}^{-1}$$

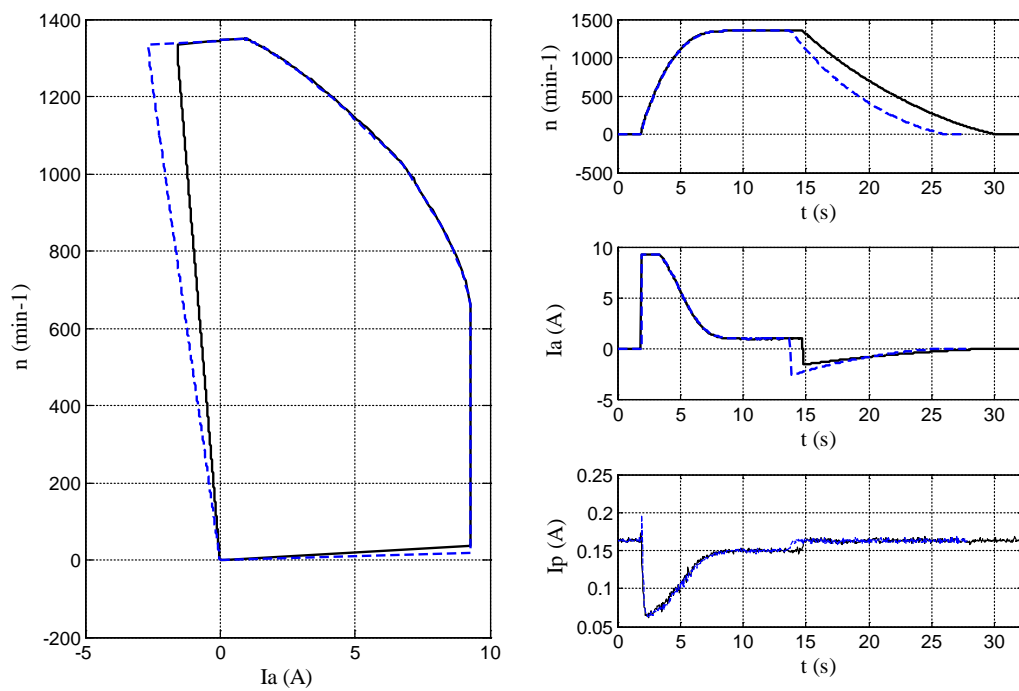
Приликом кочења са $R_{k1}=25 \Omega$, напон индукта је једнак нули. Пошто се брзина $n=1360,7 \text{min}^{-1}$ не може тренутно променити, добија се максимална струја кочења:

$$I_{k1\max} = \frac{U - n \cdot \psi'}{R_a + R_{k1}} = \frac{0 - 1360,7 \cdot 0,03019}{1 + 25} = -1,58\text{A}$$

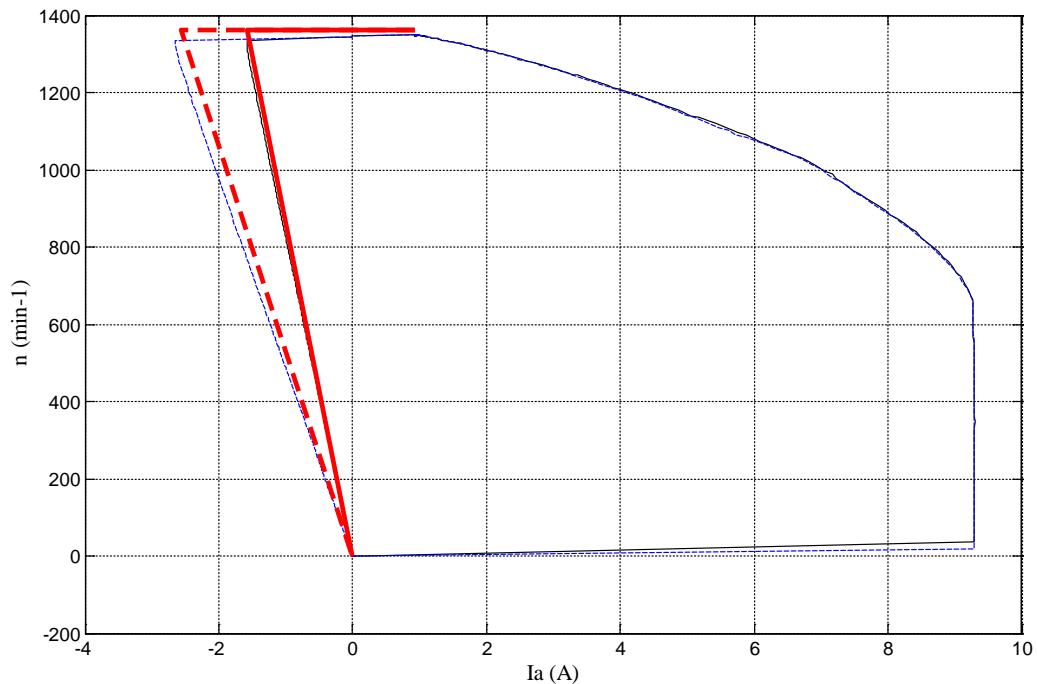
Приликом кочења са $R_{k2}=15\ \Omega$, струја кочења се рачуна на исти начин.

4. РЕЗУЛТАТИ МЕРЕЊА

а) Извршена су кочења са две вредности отпора $R_{k1}=25\Omega$ $R_{k2}=15\Omega$ и напоном напајања од 50 V.

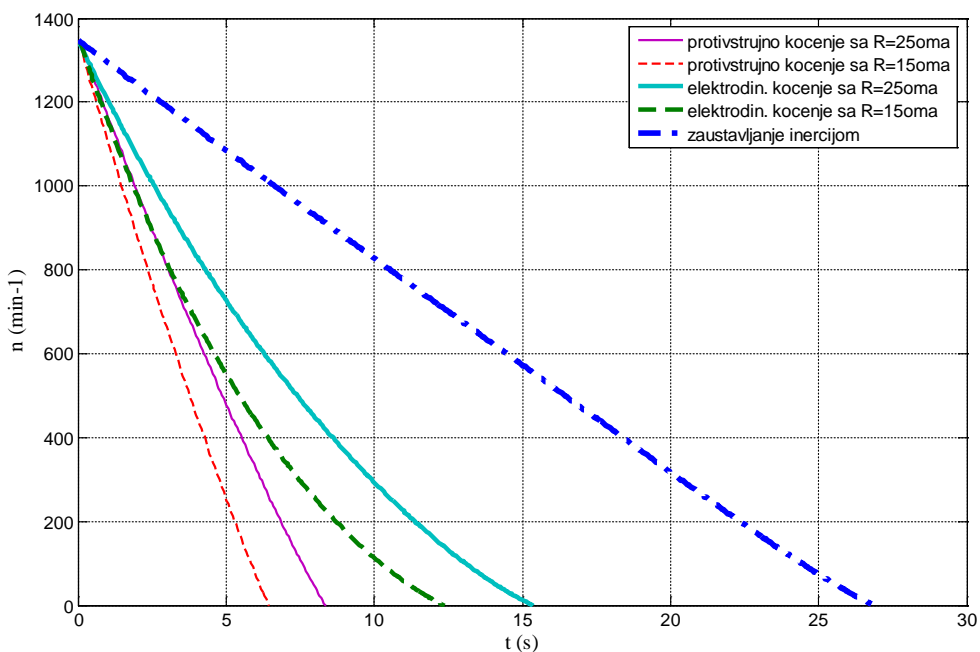

Електродинамичко кочење мотора јс

Електродинамичко кочење мотора jc -поређење са теоријским примером

б) Поређење времена заустављања

Време заустављања